

BOKMELDINGER

Sermons to men of other faiths and traditions. Redigert av Gerald H. Anderson. Abingdon Press, Nashville/New York 1966, 183 s.

I løpet av de siste 25 år har mye av vår misjonsteologi vært dominert av konsepsjonen om absolutt diskontinuitet mellom det kristne evangelium og de ikke-kristne religioner, skriver bokens utgiver, professor Gerald H. Anderson, i forordet. Hos mange kristne er det derimot i dag en ny vilje til åpen kommunikasjon med representanter for andre trosoppfatninger. Den som skal forkynde evangeliet for mennesker av en annen tro, må ta med i betraktning at Gud allerede er i virksomhet hos dem. Dette betyr et kontaktpunkt for evangeliet.

Første del av boken inneholder 9 preker beregnet på ulike trosposisjoner. Disse er: eksistensialisten, det sekulariserte menneske, jøden, «the Black Muslim» i Amerika, den som befinner seg i kommunistverdenen, hinduisten, buddhisten, muslimen og shintoisten. Før hver preken risser predikanten opp sin adressats situasjon og knytter enkelte homiletiske overveielser til. Det er tydelig at prekenene er skrevet av menn som kjenner sine tilhøreres forutsetninger. Naturlig nok er prekenene høyst forskjellige og vanskelige å bedømme under ett. Skulle noe fellestrekk nevnes, måtte det være dette: Prekenen har mer form av dialog enn proklamasjon. Man tar opp felles spørsmål til drøfting og forsøker å finne innfallsporter for evangeliet. Det er typisk at appellen til personlig omvendelse trer tilbake i denne dialog-forkynnelsen. Et godt eksempel på hvordan predikanten går inn i sin tilhørers trosverden med evangeliet, er generalsekretær D. T. Niles' preken til buddhisten under temaet: Alt det gode er vårt i Kristus.

Anden del av boken dreier seg om ekumenikk i form av preken over konfesjons- og tradisjonsgrensene. Katolikken preker til protestanten, og omvendt, den gresk-ortodokse til protestanten, og omvendt. Men ikke nok med det: Ekumenen retter sin appell til representanten for den konservative, evangeliske fløy og vice versa. Slike konfrontasjoner er utvilsomt viktige, men hvorvidt bør de inngå i den direkte forkynnelse? Jeg har en fornemmelse av at prekenen i denne sammenheng brukes til å drøfte ekumeniske spørsmål. Dermed mister den lett sitt spesifikke preg. Professor Stephen Neill's preken til de gresk-ortodokse er god; men i de fleste tilfeller blandes forkynnelse og konfrontasjon sammen på en uheldig måte.

Torleiv Austad

Christ in modern Athens. The confrontation of Christianity with modern culture and the non-Christian religions. Av C. J. Bleeker. Leiden, E. J. Brill 1965, 152 s.

Konfrontasjon – det er et av tidens moteord. I toneangivende missiologi og ekumenikk er dette et program. Hvordan forholder den kristne tro seg til andre religioner? Hva er kristendommens holdning overfor den moderne kultur? Dette tvilling-spørsmål er det den hollandske professor C. J. Bleeker behandler i sin bok.

Bleeker starter med en undersøkelse av Areopagos-talen, som han betrakter som den første konfrontasjon mellom evangeliet og den autonome kultur. Her ble Paulus tvunget til å legge om sin misjonsstrategi. Ved hjelp av «intentional exegesis» (til forskjell fra «verbal exegesis») framhever Bleeker 3 motiv ved Acta 17: (1) Paulus anerkjenner betydningen av den greske kultur, (2) Paulus respekterer de andre religioner og anerkjenner deres sannhetskvalitet, (3) Paulus presenterer kristendommens unike karakter for atenerne.

På denne bakgrunn spør Bleeker: Hva er den kristnes holdning «in modern Athens»? I sin kulturalanalyse, som ikke er særlig dyptpløyende, understreker forfatteren den differensierte karakter og den kristnes ambivalente holdning til kulturfenomenene. Han er tydeligvis mer på hjemmebane i sin vurdering av de ikke-kristne religioner, som – i motsetning til marxisme og positivisme – ikke har overlevd seg selv. Hverken Karl Barths syn på religionene som «die Angelegenheit des gottlosen Menschen» eller Hendrik Kraemers karakteristikk av kristendommen som «the non-derivative» vil Bleeker godta. Han poengterer at religionene har den samme formale grunnstruktur og står i et komplementært forhold til hverandre. I et historisk og kosmisk åpenbaringsperspektiv ser han religionene som «spiritual conceptions of human existence». Gud har ikke bare gitt seg til kjenne i Jesus Kristus, men også vist vei «to truth for all peoples in all ages». Gud har intervert direkte i religionene.

Til den kristne teologi stiller Bleeker det krav at den må revidere «all existing notions», noe som ikke uten videre betyr at man skal forkaste de dogmer som utgjør fundamentet for den kristne tro. I kristologien er det særlig om å gjøre å framheve Kristus som frelser. Han er broen mellom Gud og mennesket.

Bleeker avviser all fabling om en universal religion, tenkt som en syntese av kristendommen og religionene. Hver for seg trenger de å besinne seg på sine fundamenter og sitt særpreg. I dialogen mellom dem gjelder det at kristendommen åpent anerkjenner religionenes iboende innsikt og verdier. Lenger kommer ikke Bleeker. Han sier lite og ingenting om hvordan evangeliet skal gjøres kjent for de ikke-kristne religioner.

Torleiv Austad